

LEDNICKÝ ZPRAVODAJ

Měsíčník Obecního úřadu v Lednici • číslo 05 • **Květen 2020**

Slovo starosty

Milí občané,

další úvodní slovo píši v době, kdy skončil nouzový stav a postupně se rozvolňují různá omezující opatření, která významným způsobem ovlivňovala náš běžný život. Vracíme se postupně do normálu, takže jsem již mohl svolat druhé letošní jednání zastupitelstva. O závěrech z jednání vás budu samozřejmě informovat. Fungují normálně i další instituce a nejnovější aktualitou je pro nás nyní rozhodnutí Ústavního soudu ve věci naší stížnosti na postup ministerstev kultury a místního rozvoje. K podrobnostem rozhodnutí se dostanu vzápětí, ale rád uvádím, že jsme se dočkali velkého zadostiučnění, když nám ústavní soud dal za pravdu. Podobně jsme uspěli se svou stížností na postup stavebního úřadu ve věci přípojek turniketů v lednickém parku. K těmto věcem napíši nyní několik řádků.

ČESKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavního soudu

Jménem republiky

Ústavní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy Jiřího Zemánka a soudců Josefa Fialy a Radovana Suchánka (soudce zpravodaje) o **ústavní stížnosti stěžovatelů** 1) obce Lednice, Zámecké náměstí 70, Lednice a 2) Zastupitelstva obce Lednice, zastoupených doc. JUDr. Zdeňkem Koudelkou, Ph.D., advokátem, sídlem Optátova 874/46, Brno, **proti rozsudku Nejvyššího správního soudu** ze dne 13. prosince 2018 č. j. 6 As 113/2018-55 a rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 20. března 2018 č. j. 6 A 205/2015-77, za účasti Nejvyššího správního soudu a Městského soudu v Praze, jako účastníků řízení, **a 1) Ministerstva pro místní rozvoj**, sídlem Staroměstské náměstí 932/6, Praha 1 – Staré Město, **a 2) Ministerstva kultury**, sídlem Maltézské náměstí 471/1, Praha 1 – Malá Strana, jako vedlejších účastníků řízení, takto:

I. Rozsudkem Nejvyššího správního soudu ze dne 13. prosince 2018 č. j. 6 As 113/2018-55 a **rozsudkem Městského soudu v Praze** ze dne 20. března 2018 č. j. 6 A 205/2015-77, **bylo porušeno ústavně zaručené právo obce Lednice na samosprávu** podle čl. 8, čl. 100 odst. 1 a čl. 104 odst. 2 ve spojení s čl. 101 odst. 4 Ústavy České republiky a její právo na soudní ochranu podle čl. 36 odst. 1 ve spojení s čl. 36 odst. 2 Listiny základních práv a svobod.

II. Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 13. prosince 2018 č. j. 6 As 113/2018-55 a rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 20. března 2018 č. j. 6 A 205/2015-77 se ruší.

Znění rozsudku snad není nutné příliš komentovat, připojím tedy jen několik svých osobních poznámek.

Ad1) Velmi si vážím rozhodnutí ústavních soudců. Vždy jsem tvrdil, že je naprosto jasné, že jsou porušována naše základní (dokonce ústavní) práva na rozvoj a samosprávu a toto usnesení je pro mě obrovskou satisfakcí. Pomalu jsem však přestával věřit, že boj za naše práva a tím i budoucnost obce má vůbec smysl. Je smutné, že až ústavní soud musel tuto základní tezi osvědčit.

Ad2) Myslím, že v podstatě není podobný spor, ve kterém by se samospráva musela tímto způsobem domáhat svých práv. Možná bychom tedy mohli zažívat velkou radost z našeho úspěchu. Tu však samozřejmě okamžitě kalí skutečnost, že ani po 11 letech nemáme platný územní plán. Možná si někdo může myslet, že to snad není až takový problém. Opak je pravdou. Uběhla dlouhá doba, kdy jsme se nemohli ucházet (ať už jako obec nebo přímo občané) o různé dotační tituly, které se v budoucnu už nebudou navíc vypisovat, případně za horších podmínek. To je obrovská ztráta, kterou nám už nikdo nikdy nenahradí.

Ad3) Za největší úspěch osobně považuji vyjádření ústavního soudu, že při příštím posuzování musí soudy vzít zásadně v potaz právo samosprávy a zkoumat, zda skutečně existují dostatečné zákonné důvody k omezení tohoto práva. Při absenci vyšších stupňů plánovací dokumentace a regulativů rozvoje této chráněné lokality to pochopitelně nebude vůbec jednoduché. V tom ale mají máslo na hlavě orgány památkové péče, které se dávno měly postarat o vypracování příslušných plánovacích nástrojů. První reakce obou ministerstev signalizují, že si snad tyto naprosto jasné skutečnosti i nadále vůbec nepřipouští. Bylo by dobře, kdyby tedy alespoň další památkové orgány, které v naší památkové zóně působí a ovlivňují naše běžné žádosti svými mnohdy neoprávněnými podmínkami, rázně přistoupily ke změně svého přístupu.

Ad4) Přes toto naše jasné vítězství u ústavního soudu nezbyváá než konstatovat, že se bohužel z časového pohledu vracíme pouze do roku 2015 a může nás čekat další dlouhé čekání na nové rozhodnutí správního soudu. Rád bych proto, než skončím ve své funkci starosty, zužitkoval své zkušenosti a věci posunul dopředu rychleji. To samozřejmě bude znamenat v jednáních určité kompromisy. Jsem však v tuto chvíli přesvědčen, že si to můžeme dovolit, protože stanovisko ústavního soudu o povinnosti státních institucí respektovat naše ústavní práva nám již nikdo nevezme.

Do jisté míry podobnou kauzou, byť s podstatně kratší historií, je spor týkající se umístění přípojek k turniketům do vstupů zámeckého parku. V tomto konkrétním případě nám dal za pravdu krajský úřad a zrušil územní souhlas, který památkovému ústavu vydal stavební úřad MěÚ v Břeclavi. Dopad tohoto rozhodnutí se samozřejmě nedá vůbec srovnávat s předcházejícím případem, má však také svůj principiální obsah.

Váš starosta

A nyní usnesení z veřejného jednání zastupitelstva obce Lednice.

Z VEŘEJNÉHO ZASEDÁNÍ ZASTUPITELSTVA OBCE LEDNICE KONANÉHO DNE 21. 5. 2020

- 26/20 Schvaluje ověřovatele zápisu: p. Lukáše Doru, p. Helenu Čádovou.
- 27/20 Schvaluje program zasedání zastupitelstva.
- 28/20 Bere na vědomí zprávu o plnění uložených úkolů.
- 29/20 Bere na vědomí zprávu z rady obce Lednice.
- 30/20 Bere na vědomí zprávu o průběhu nouzového stavu v obci vyhlášeného vládou ČR.
- 31/20 Bere na vědomí zápis z jednání finančního výboru.
- 32/20 Souhlasí s celoročním hospodařením obce roku 2019 bez výhrad.
- 33/20 Schvaluje účetní závěrku obce za rok 2019.
- 34/20 Bere na vědomí rozpočtové opatření č. 5, 6, 7.
- 35/20 Schvaluje rozpočtové opatření 8.

>>> pokračování na další straně

>>>

- 36/20 Bere na vědomí změnu v rozpočtové skladbě ve schváleném rozpočtu obce na rok 2020.
- 37/20 Schvaluje uzavření dodatku č. 1 ke smlouvě o úvěru č. 0632756199/LCD ze dne 4.3.2020.
- 38/20 Bere na vědomí závěrečný účet a zprávu o výsledku přezkoumání hospodaření DSO České dědictví UNESCO za rok 2019.
- 39/20 Bere na vědomí závěrečný účet a zprávu o výsledku přezkoumání hospodaření DSO LVA za rok 2019.
- 40/20 Schvaluje Ceník úhrad zařízení věcných břemen (služebností) na nemovitostech ve vlastnictví obce Lednice.
- 41/20 Bere na vědomí právní rozbor k návrhu Pravidel prodeje pozemků v majetku obce Lednice, zastupitelé se budou řešením zabývat na pracovním jednání.
- 42/20 Doporučuje Radě obce schválit záměr pronájmu části pozemku p. č. 1400 v k. ú. Lednice na Moravě.
- 43/20 Schvaluje zřízení práva stavby na pozemcích ve vlastnictví obce: ve věci souhlasu s umístěním stavby distribučního zařízení kabelu NN „Lednice, Komenského, úpr.vvNN na pozemku p. č. 402 v k. ú. Lednice na Moravě. V souvislosti s předmětným souhlasem bude uzavřena smlouva o budoucí smlouvě o zřízení věcného břemene.
- 44/20 Schvaluje zřízení práva stavby na pozemcích ve vlastnictví obce: ve věci souhlasu s umístěním plynárenského zařízení přípojky k pozemku p. č. 756/1, 756/2 umístěné na pozemek p. č. 759/1 vše k. ú. Lednice na Moravě. V souvislosti s předmětným souhlasem bude uzavřena smlouva o budoucí smlouvě o zřízení věcného břemene.
- 45/20 Schvaluje směnu nemovitostí části pozemku p. č. 1784/7, orná půda. Část pozemku je oddělena geometrickým plánem č. 2146-123/2019 a nově označena p. č. 1784/144 o výměře 1941 m². Pozemek bude směněn za části pozemku p. č. 1784/6, orná půda. Části pozemku jsou odděleny geometrickým plánem č. 2146-123/2019 a nově označeny p. č. 1784/141 o výměře 1559 m² a p. č. 1784/142 o výměře 382 m². Směna bude s finančním dorovnáním rozdílu ceny nemovitostí stanovené dle znaleckého posudku.
- 46/20 Schvaluje uzavření smlouvy o bezúplatném převodu vlastnického práva k nemovitým věcem s omezujícími podmínkami č. UZSVM/BBV/2675/2020-BBVM, týkající se nemovitostí pozemků p. č. 609/2 a 610 vše v k. ú. Lednice na Moravě.
- 47/20 Schvaluje výpověď veřejnoprávní smlouvy uzavřené s obcí Bulha-

ry „Veřejnoprávní smlouvu uzavřenou mezi obcemi“ ze dne 27.05.2003, ve znění jejího „Dodatku č. 1 k veřejnoprávní smlouvě uzavřené mezi obcemi“ ze dne 22.10.2009, o zajištění výkonu přenesené působnosti na úseku projednávání přestupků.

- 48/20 Schvaluje výpověď veřejnoprávní smlouvy uzavřené s obcí Hlohovec „Veřejnoprávní smlouvu uzavřenou mezi obcemi“ ze dne 27.05.2003, ve znění jejího „Dodatku č. 1 k veřejnoprávní smlouvě uzavřené mezi obcemi“ ze dne 20.10.2009, o zajištění výkonu přestupkové agendy v rámci přenesené působnosti.
- 49/20 Schvaluje uzavření Veřejnoprávní smlouvy o výkonu přenesené působnosti na úseku projednávání přestupků uzavřené podle ustanovení § 63 zákona č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení), ve znění pozdějších předpisů, s městem Břeclav.
- 50/20 Bere na vědomí stanovisko ODK MV k návrhu Obecně závaznou vyhlášku o regulaci používání zábavní pyrotechniky, řešení připomínek proběhne na pracovním jednání.
- 51/20 Bere na vědomí zprávy o činnosti - MRS PS, Tenisový spolek Lednice, ST SPIN Lednice, Jumpingdogs z. s., Bulldogs Lednice, TJ Moravanu.
- 52/20 Bere na vědomí zprávy o činnosti zařízení obce - Knihovna, Penzion pro seniory, Penzion, JPOII, Policie.
- 53/20 Schvaluje zástupce obce Lednice na VH společnosti VaK Břeclav a.s. pana Mgr. Stanislava Straškrábu.
- 54/20 Bere na vědomí informaci k záměru provozování sportovních aktivit (SUNDISK s.r.o.).
- 55/20 Bere na vědomí informaci k dokončování oprav obecní restaurace a dalšímu provozování objektu.
- 56/20 Bere na vědomí informaci k postupu stavby mateřské školy.
- 57/20 Bere na vědomí informaci o rozhodnutí ústavního soudu ve věci komunální stížnosti obce Lednice.
- 58/20 Schvaluje návrh nepokračovat v pořizování DPS pro akci 2BD Mikulovská, náhradou nechat vypracovat variantní studie možného využití stavebně povolených nemovitostí.
- 59/20 Neschvaluje poskytnutí příspěvku 10 tis. Kč na linku bezpečí.
- 60/20 Schvaluje podporu činnosti místní organizace zahrádkářů formou úhrady objednaných informačních stojanů, které budou v majetku obce s možným využitím i pro další organizace.

Starosta obce Lednice
RNDr. Libor Kabát

Obecní restaurace – Stravovna

Začátkem června se bude otevírat, uvnitř hezky opravená restaurace, Obecní dům – Stravovna. Pan Ihnačák (jeden z nájemců) se se mnou podělil o tyto informace:

„Opraveny byly sklepní prostory, kde vznikl vinný sklep s dobrým výběrem regionálních vín. Zde bude možné organizovat akce až pro sto lidí. Zajímavostí budou řízené degustace spojené s občerstvením. Pro tato místa zde vznikl zepředu nový vstup. Okolo vstupu bude zahrádka asi pro 50 hostů.

Samotná restaurace je dělená na několik částí – vlevo bude čítárna s regálem knih, časopisů a denně čerstvých novin. Usadit se budete moci do pohodlných křesílek. V hlavní části bude jídelna, kde si u samoobslužného baru vyberete jídlo.

Začne se ráno o půl osmé výdejem snídaní. Od jedenácti se budou podávat obědy, samozřejmě bude výběr z mnoha jídel včetně salátů...Ve večerních hodinách bude prostor sloužit jako pivnice s nejlepším čepovaným pivem.“

Opravy sklepů probíhaly za finanční podpory obce, zbytek financoval nájemce. Protože je budova obecní, je to tedy náš majetek, bylo nutno zafinancovat ty věci, které tady zůstanou, i kdyby budovu nájemce opustil.

Proto nám zbývá ještě zajistit výměnu oken a opravu fasády. Až to bude vše hotové, náměstí bude zdobit pěkná budova, na jejíž opravu budeme pyšní. Teď jen přeji panu Ihnačákovi a panu Šutovi, ať se jim v Lednici daří, a Ledničanům i turistům, ať jim v nově opravené restauraci chutná.

• Mgr. Jana Pánková

Významná výročí

Pandemický výskyt pozitivních příznaků nemoci Covid – 19 sice pomalu klesá, ale v době výročí osvobození Lednice – 21. dubna 1945, byla vyhláška o stavu karantény ještě v plné platnosti. Takže namísto běžného položení kytic k Památníku osvobození celou místní organizací Českého svazu bojovníků za svobodu tak učinili pouze předseda organizace Adolf Svoboda s manželkou a jednatel prof. Boris Kršák. Památník tak zdobily tři kytice, jelikož tam jednu položili také naši ledniční přátelé Senátoři, kteří tak činí každoročně. Ta třetí kytice tam byla zřejmě již jako první, jelikož se o ní již v minulém dubnovém čísle v Lednickém zpravodaji zmínil starosta Lednice RNDr. Libor Kabát s tím, že ji položili zástupci obce na počest 75. výročí ukončení války společně s vedoucí úřadu I. Vaníčkou. Je k pochválení, že přes zvláštní zdravotní omezení byly dodrženy pietní pozornosti k našim významným výročím. Důkazem je naprosto zdařilý snímek v dubnovém čísle Lednického zpravodaje neznámého autora.

• Ing. Bořivoj Sedláček

Mateřská škola

Jak jsme již v minulém čísle uvedli, 16.4.2020 bylo předáno staveniště k výstavbě nové mateřské školy, výkopové práce jsou již hotovy, začínají se betonovat základy. V příštím čísle přineseme další informace.

Galerie Art – Vitali Komarov

Krásný dárek z Lednice najdete v nově otevřené Art galerii na náměstí (zdravotní středisko). Na začátku května zde manželé Komarovi otevřeli prodejní výstavu obrazů. Kromě nádherných obrazů lednického malíře Vitali Komarova zde můžete zakoupit suvenýry s motivem Lednice a okolí – vše autorské práce již zmiňovaného umělce.

Přijďte si obrazy prohlédnout a třeba se inspirovat ke koupi dárku pro sebe či pro své blízké. Otevřeno je denně od 10:00 do 16:00.

<https://www.fler.cz/komarovart>

• Mgr. Jana Pánková

Inzerce

+Pilulka.cz
LÉKÁRNA

DĚKUJEME VŠEM VĚRNÝM PACIENTŮM
A KLIENTŮM
ZA VĚRNOST V DOBĚ COVID-19.

VÁŽÍME SI VAŠÍ VĚRNOSTI!
DOVOLUJEME SI OZNÁMIT, ŽE:
NOVĚ ZDARMA ROZVÁŽÍME
INKONTINENČNÍ POMŮCKY AŽ K VÁM
DOMŮ*

ZAVÁDÍME INDIVIDUALIZOVANÝ SKLAD
I PRO MÉNĚ FREKVENTOVANÁ LÉČIVA**

* po předchozí domluvě na čas dodání, stačí
poukaz nechat v lékárně nebo zaslat na adresu
lékárny: Pilulka Lednice, Pekařská 75, Lednice

** po předchozí domluvě, již nebudete muset
chodit do lékárny podruhé, domluvíte se
s lékárníkem na Vámi pravidelně užívaných
lécích a my je pro Vás budeme mít
vždy skladem.

lvf

V. ROČNÍK
LEDNICKO-VALTICKÝ
HUDEBNÍ FESTIVAL
3/10-17/10/2020

5. ročník Lednicko-valtického hudebního festivalu propojí klasickou hudbu s lidovou tradicí

Tisková zpráva: Praha, 6. května 2020

Ve dnech 3.–17. října 2020 se uskuteční 5. ročník Lednicko-valtického hudebního festivalu, který opět propojí zajímavou hudební dramaturgií s architektonickými skvosty jižní Moravy. Společným tématem koncertů letošního ročníku jsou přesahy hudby lidové a její vlivy na skladby klasického repertoáru. „Přestože stojí lidová

hudba ve zdánlivém kontrastu k vytříbené estetice hudby klasické, nacházejí v ní skladatelé již po několika staletích nedocenitelnou inspiraci,“ říká dramaturg a ředitel festivalu Jiří Partyka. Festival nabídne v osmi koncertech hudbu českou, slovenskou, maďarskou, rumunskou, španělskou, tureckou či východoevropský klezmer.

V českém debutu se představí španělská kytaristka Andrea Gonzales Caballero a mezinárodně etablované turecké smyčcové kvarteto Borusan Quartet. Ve světové premiéře zazní skladba předního světového cimbalisty a folkloristy Jana Rokyty. Koncerty budou tradičně doplněny edukacemi pro děti a doprovodným programem, jež odkryje zajímavé historické souvislosti regionu.

Bližší informace přineseme v dalších číslech zpravodaje.

Anabell

NEZISKOVÁ ORGANIZACE,
KTERÁ NABÍZÍ POMOC A PODPORU
OSOBÁM S PORUCHAMI PŘÍJMU
POTRAVY I JEJICH BLÍZKÝM

**CENTRUM
ANABELL**

- Působíme od roku 2002.
- Nabízíme pomoc a podporu osobám s poruchami příjmu potravy i jejich blízkým.
- Ročně se na nás obrátí na 2000 klientů v cca 7 000 kontaktech.
- V současné době poskytujeme sociální a další poradenské a terapeutické služby v Kontaktních centrech Anabell v Brně (sídlo organizace), v Praze a v Ostravě.
- Tým Anabell tvoří sociální pracovníci, psychologové a terapeuti, nutriční specialisté a externě spolupracující lékaři a další odborníci.

PORUCHY PŘÍJMU POTRAVY

Nejznámější jsou anorexie a bulimie, ale patří k nim také záchvatovitě přejídání či bigorexie. Jedná se o velmi častá onemocnění v populaci, odhaduje se, že je ohroženo až 6 % v rizikové skupině 13 až 25 let, v 90 % případů se jedná o mladé dívky.

Mentální anorexie – jde o úmyslné snižování tělesné hmotnosti.

Mentální bulimie – jde především o opakující se záchvaty přejídání a následného zvracení.

JAK POMÁHÁME?

Centrum Anabell je jediným poskytovatelem sociálních služeb pro tuto cílovou skupinu v ČR. Problematické poruchy příjmu potravy se věnujeme komplexně, tj. včetně osvětových a vzdělávacích aktivit. Centrum Anabell je mnohdy prvním kontaktním místem. Získáte zde důležité informace o poruchách příjmu potravy a léčbě; případně je možno přímo využít našich poradenských či terapeutických programů.

- **Osobní sociální poradenství v Poradnách Anabell i v terénu**
- **Psychologické poradenství**
- **Internetové poradenství**
- **Nutriční poradenství**
- **Telefonická krizová pomoc**
- **Komunikace s terapeutem e-mailem (Korespondenční kurz)**
- **Služby následné péče po hospitalizaci i během léčby**
- **Skupinové i individuální programy pro rodiny aj.**

KONTAKTUJTE NÁS
Centrum Anabell, z. ú.
Masarykova 37
602 00 Brno
tel. 542 214 014
posta@anabell.cz
www.anabell.cz

V korunách stromů – aneb krása vyšších pater ... A na všechny se ještě nedostalo – květen

A zase je všechno v květu, kolem parkových cestiček v trávě se modrá něžný a skromný rozrazil rezekvítek, přišel čas konvalinek a slavných žabích koncertů, čas ptačího namlouvání – a parter snad konečně taky ožije!

Takový parter, ten má nějakou historii, ten už se kdysi dávno rozprostíral před vznosnými budovami starého Říma, i když největší slávu zažíval v 17. a 18. století ve Francii. Na volném prostoru před zámek se rozbíhaly cesty a cestičky, parter byl také všelijak důmyslně rozdělen pomocí bosketů, osázen a ozdoben květinami v záhonech, nebo doplněn tajuplným bludištěm. Před budovou se většinou vinula nějaká ta buxusová broderie, jejíž motivy byly vysypány kamínky či dokonce mušličkami, někde vykukovaly vtipné topiary. A kašna nesměla chybět! A aby se to všechno dovedlo k dokonalosti, byly vysazovány exotické dřeviny, taky někdy zřízeno opojně vonící rozárium a třeba skvostný palmový skleník! „Par terre“ – neboli „na zemi“ – tak vznikl výraz, který teď používáme i pro naši nejnavštěvovanější část parku. My však dnes popojdeme do jedné boční části parteru. Navštívíme hodně vzdálenou zemi, kde – jak se říká – Slunce vychází. Za dubem křemelákem je malé prostranství a část, kde kdysi kvetly růže. Uvedou nás tam dva velmi vzácné stromy – **cypřišky hrachonosné** (*Chamaecyparis pisifera*) z čeledi **cypřišovitých** (Cupressaceae). Tyto mají dokonce ještě jeden název *Chamaecyparis pisifera* „Filifera“. To ovšem na jejich důležitosti nic nemění. Nechaj nás projít, jak se patří na dva japonské příslušníky výjimečného stavu, bez mrknutí oka – tedy – ani větvička se nepohne. V Japonsku jsou totiž dodnes považovány za posvátné stromy.

Tak vypravme se, alespoň v duchu, někam na ostrov Honšú do údolí Kiso, ať se o nich dozvíme něco víc. Pojďme pěšky, po cestě Nakasendó – v překladu „skrze hory“, tou dávnou cestou, která kdysi měřila přes 500 kilometrů. Můžeme se projít kolem starobylých vesniček Magome a Tsumago a ocitnout se někde v období Edo, (nebo také v období Tokugawa) po roce 1603, kdy byl prvním šógunem jmenován Iejasu Tokugawa. Až do roku 1867 budou v Japonsku vládnout jeho potomci. Jejich vláda je plná nařízení, zákonů a příkazů, zatížená přísným rozdělením společnosti do 4 dědičných tříd a trestáním jakékoli neposlušnosti. V tomto období, po vyhrané bitvě u Sekigahary, se začalo pilně budovat a stavět. Bylo potřeba hodně dřeva na stavbu honosných sídel, chrámů a také

lodí a lesy v údolí Kiso byly doslova v ohrožení. První zákaz o kácení stromů byl vydán v roce 1665. Týkal se všech stromů, takže později, kdy tento zákaz byl vzhledem k dalšímu rozvoji neudržitelný, byl v roce 1718 změněn. Pouze pětice stromů byla prohlášena za posvátné – a cypřišek hrachonosný byl mezi nimi. Tehdy také platilo: „Jeden strom, jedna hlava!“ – „Pokácíš posvátný strom, budeš popraven!“ Nepochybně byl tento zákon dodržován, posvátné stromy zachráněny díky drakonickému opatření, a tak si dva známí botanikové, Robert Fortune a Harry James Veitch, mohli v roce 1861 přivést exempláře cypřišku hrachonosného do Anglie. Vědecký název *Chamaecyparis* zde dostal proto, že se podobá cypřiši – *kyparissos* (cypřiš), ale je nízký – tedy řecky *chamai*. Hrachonosný zase podle maličkých šišek velikosti hrášku. Japonci mu říkají sawara.

K nám se potom dostal do Hluboké v roce 1865, později do Průhonice, Sychrova a do Křtin. Nikde se mu ovšem už nedařilo tak jako v jeho domovině. Tam cypřišek dorůstá až do výšky 45 metrů a kmeny mají v průměru více než 3 m. Je dlouhověký, v japonských lesích roste jeden, který jistě pamatuje mnohem starší období než vládu šógunů z období Tokugawa – jeho stáří se odhaduje na 700 let!

V evropských zemích se stal cypřišek hrachonosný stromem okrasným, nikdy nebyl použit k hospodářským účelům, překvapit nás nyní mohou různé atraktivní kultivary – a to svou barevností i tvarem. Cypřišek hrachonosný má kuželovitou, vzdušnou korunu, červenohnědý kmen a šupinovitě těsně přitisknuté k větvici, které krásně voní, když je rozemnete. Je jednodomý, samičí šištice jsou zpočátku namodralé, samčí vždy hnědé. Za šupinami drobných šišek najdeme v době zralosti semena opatřená blanitým křídélkem. Kvete v dubnu. Cypřišku vyhovují vápnité, vlhké, živné a dostatečně propustné půdy a je velmi otužilý. Také v lékařství je dosud využíván, jeho pryskyřice a některé látky z něho získané mají protinádorové a antibiotické účinky.

Dnes, když se už Japonci nemusí obávat, že jim někdo setne hlavu, přece jen nějaký ten cypřišek pokácí. Vyrobí z něho kus nábytku a velmi často dřevo, vany, sudy, ale i nádobí pro přípravu suší či rýže. A že jsou Japonci dbalí tradic, dodnes pěstují a uchovávají na čestných místech překrásné bonsaje. Cypřišek je v tomto směru velmi oblíbený. Jednu bonsaj vám posílám.

• Ing. Jaroslava Ondrášíková